

'Fluba "flizan nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Korɛnti 'nɔn lɛ

¹ 'An 'bɔ Pɔl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'kʊ 'vale -kaa "bʊi Zozizan Timote -a. Kʊa crɛn -tɛ Bali -le -leglizi nɛn Korɛnti fla bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. ɛn e ya "nyian Bali -le minnun pɛɛnɔn nɛn Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ -wee vɛ -a.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Bali muo 'fɔ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ Zozinɔn lɛ bɛ -a man

³ -Kaa Bali 'tɔ bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a. ɛn -yɛɛ cɪ "tɪ "nɛn min nyirinda -sɛan "da "bɛ -a. E ya Bali nɛn e -kaa "koe -tɔa -kaa da bɛ -a.

⁴ Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa -kaa man bɛ e -kaa "koe -tɔa -kaa da. Yaa dra zɪɛ 'nan -e -kaa 'bɔ "nyian, -kaa -kɔla "wʊ minnun nɛn yra yɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn bɔa "o man bɛ, o "koe "tɔdɪ -a 'o da. Zɪ Bali 'bɔ -kaa "koe "tɔ -kaa da bɛ -a -tʊwli "nɛn "nyian -kaa dra -wee "lɛ.

⁵ E ya 'wɪ 'kpa -a 'nan -kaa yra ye "kaga -kaa ya Crizi -le vɛ -a -le "wɛan. ɛn e ya "nyian 'wɪ 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa "koe -tɔa -kaa da 'kpa tɪglɪ.

⁶ -Yee "wɛan -te kʊ ya 'kʊ yra yɪnan bɛ, e ya 'cee 'wɪ "yi "a. Kɔɔ kʊ yra ye 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ɛn -te Crizi 'kʊ "koe -tɔa 'kʊ da bɛ, e ya 'cee 'wɪ "yi "a "nyian. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ e 'ka "koe -tɔa 'ka da, ɛn e 'ka 'man -tɔa 'pleble yra yɪdɪ -tʊwli "nɛn e bɔa -kaa pɛɛnɔn man bɛ -a -ji.

7 'W₁ z₁ε -yee "w_εan b_ε, ny_εn 'ka 'k_v 'j_i 'cee "w_εan d_i. K_oo k_ua -t_oa 'nan, -te ka ya 'ka y_ra y_nan "le 'k_ve 'w₁ 'z_v b_ε, Crizi -taa 'ka "k_oe "t_ol_ε 'ka da "le 'k_ve 'w₁ 'z_v "nyian.

8 'K_v "b_vl Zozin_on, k_v ya "v_ale 'ka -t_o 'nan y_ra y_id_i -dan t_v 'b_o 'k_v man Azi 'l_εgl_on 'j_i. Y_ra y_id_i z₁ε e 'nan 'k_v da 'e 'ci_la "da. 'K_v "k_oe 's_i 'k_v da "f_o, ε_n 'k_v 'c_i nr_on 'nan 'k_v 'w_ulo 'ka 'b_oal_a "va "d_i.

9 'W₁ 'k_pa, -a -cin -t_o 'k_v 'j_i 'nan minn_un "ta 'k_v -t_εεman. Bali -s_i -n_on 'nan 'w₁ z₁ε 'e b_o 'k_v man -e 'k_v v_lε 'k_v y_i -t_εr_a 'k_v 'b_o 'f_li da d_i. 'P_ian -e 'k_v y_i -t_εr_a Bali 'b_o n_εn e minn_un w_uan_la -k_an_on 'va b_ε -a da.

10 Bali 'b_o z₁ε -y_εε 'k_v 's_v -k_ad_i n_εn e "ta paan b_oa 'k_v man b_ε -y_ro. ε_n y_aa dra t_ian c_εεg_v y_i -a z₁. ε_n "nyian b_ε, 'k_v 'b_li a -y_rε 'nan, y_aa dra t_ian 'tr_li_i.

11 'P_ian 'ka 'b_o c_εε -t_oa 'k_v 'w_lu Bali tr_v 'b_ad_i -a 'k_vε. -Te min "k_ag_a -a dr_ε z₁ε, -a -nan n_εn Bali -taa "y_i "dr_εl_ε 'k_vε, -e "y_i "n_εn Bali -a dr_ε 'k_vε z₁ε -y_εe "w_εan b_ε, min "k_ag_a 'o Bali muo "f_o.

P_ol -a 'v_l 'nan 'e -c_ial_a Korēnti, 'p_ian ya'a "nyian -k_vl_ε d_i. -M_ε "le "w_εan?

12 'W₁ n_εn 'k_v 'c_i "n_ranman b_ε -ny_rεn 'nan, 'k_v 'w_ulo -j_i "nr_ond_i 'ka t_in t_εa 'k_v da d_i. K_oo k_v ta 'w_v min -t_vd_v p_εεn_on 'va 'k_v 'c_i 'f_idaa 'a "le z₁ Bali -a dra b_ε -y_εe 'w₁ 'z_v. ε_n 'ka 'va n_εn k_ua dr_ε "b_vu. 'P_ian blamin -le 'w₁ 't_od_i "c_εε -ma_n k_v 'w₁ z₁ε -a dr_ε d_i, Bali -le "y_i "n_εn.

13 ε_n "nyian b_ε, k_v 'ka "v_ale 'nan 'k_v 'w₁ n_εn e "m_lian_la 'ka da b_ε 'k_v cr_εn -t_εa 'c_εε 'fl_uba 'j_i d_i. -Te k_aa ta 'v_l b_ε, 'w₁ n_εn k_aa 'man b_ε, te -a 'b_o n_εn, 'w₁ 'p_εe -cin 'ka 'k_v 'j_i -a -s_ru "d_i. -A -cin a 'an 'j_i 'nan, ka -taa 'w₁ 'g_vε -a -c_i man_lε 'k_pa t_lg_l.

14 'W₁ 'b_o z₁ε kaa -ci mand₁ 'sia 'sεzεn_on 'va. - Nyren 'nan yi n_εn Minsan Zozi -taa "man "b_ε, 'ka 'ci -taa "nranlε 'k_ovε "wεan εn 'k_o 'ci -taa "nranlε 'cee "wεan.

15 'W₁ z₁ε an yi -tεra "da 'kpa t₁gl₁, -a -nan n_εn maan 'pla 'nan 'an 'l_o "flizan wo 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "yi "y₁ "nyian.

16 Maan 'pla 'nan 'an 'ci₁la 'ka 'va -e 'an 'k_o Mased_oa 'lεgl_on 'ji. "Bε -sru "mεεn v₁nan 'an "sia Mased_oa 'lεgl_on 'ji bε, -e 'an 'ci₁la "nyian 'ka 'va. Maan dra z₁ε 'nan "mεεn v₁nan 'an 'k_o Zude 'lεgl_on 'ji bε, -e 'kaan 'n_on -si lε.

17 'W₁ z₁ε -a -cin n_εn paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drεlε d₁. Te 'ka 'ci "nr_on 'nan 'an wei a "flivli "d₁! εn te 'ka 'ci "nr_on 'nan an 'w₁ dra "le min -mienun -le 'w₁ 'z_o d₁! K_oo waa ve 'w₁ man -inyan, te e ya -cεjε -a.

18 Bali a 'k_ovε 'w₁ 'nan y₁zan -a. 'W₁ n_εn 'k_o 'ji bε, -a 'b_o n_εn k_ova 'v₁ 'cεε. 'W₁ 'pee -cin 'ka 'k_o 'ji -a -sru "d₁.

19 -A -cin 'e 'k_on 'ka 'ji 'nan, Bali -p₁ Zozi Crizi wei 'ka "flivli "d₁. 'W₁ n_εn yaa 'v₁ bε yaa dra. 'An 'b_o 'lee Sila 'lee Timote 'bε -yee 'w₁ 'v₁ 'cεε.

20 'W₁ 'kpa, 'w₁ "yi pεεn_on n_εn Bali "e 'nan 'e 'cεn 'e dra minnun lε bε, Zozi Crizi 'bε drε -a 'lε s_oo_ozan -a. -Yee "wεan -kaa -ciala Zozi Crizi -va, -e -kaa v₁ 'nan 'e drε z₁ 'nan -e Bali 't_o 'e drε -dan.

21 -A -cin 'e 'k_on 'ka 'ji 'nan, Bali 'b_o bε -kaa man -t_oa 'plεblε Crizi -le 'w₁ 'ji. -Yεε -kaa 'si "va 'yee 'nyranman 'pan_on 'a,

22 εn e -kaa -k_onnεn 'pla 'yee vε -a. Yaa drε 'yee lei 'saun 'n_ond₁ -a -cεε. -Yεε c₁ "le "yi "n_εn e -taa -a -n_on lε -cεε bε -a va fε tεdε -le 'w₁ 'z_o.

23 Bali 'bε c₁ 'mεn 'w₁ 'nan y₁zan -a, -te an 'w₁l_u 'sεn bε, 'e 'w₁ "n_εn -k_oo_on 'mεn. Fε -le "wεan n_εn ma'an

"nyian 'lɔlɛ 'ka 'va dɪɛ, -nyrɛn 'nan an 'ka "vale 'an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'klagla -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ.

²⁴ ɛn kʊ 'ka -a -wɛɛnan 'nan, kʊv nɛn kʊ -kɔan "tin 'banɔn 'a 'cee yi -tɛradɪ Zozi da da dɪ. 'Pian kʊ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ "paa 'ka 'va -e ci "nrandɪ 'e 'kɔn 'ka 'lɔ. Kʊa -tɔa 'nan 'ka man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da -ji.

2

¹ An 'ka "vale 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. -Yee "wɛan maan 'yɪ "yi -e 'an vɪɛ 'an 'lɔ 'pee wʊ 'ka 'va dɪ.

² Cɛɛ 'an 'ci "nranman paan, ɛn -te an 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, -tinun 'bɛ 'an 'ci "nranman "nyian? E 'ka "fo "dɪ.

³ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn an 'fluba 'tʊ crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e "mɛɛn vɪnan 'an "lɔ "bɛ, te ka 'wɪ -mie paala "da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan 'ka 'bɔ nɛn ka ci "nrandɪ -nɔan 'mɛn bɛ 'kaan 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. An yi -tɛra "da 'nan -te ci "nrandɪ a 'an 'lɔ bɛ, -a 'wɪ -taa "nyian "cee 'ci "nranlɛ.

⁴ 'Fluba zɪɛ, tʊ nɛn an ya -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ, te 'cee 'wɪ 'an 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn te 'wɪ "naan 'an man. Maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'an yra le yiɛ 'yi 'a. Ma'an crɛn -tɛlɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -tɔ 'nan an 'ka ye "yi 'kpa tɪglɪ.

Min 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ waa man wɪ "cɛa

⁵ 'Ka 'va min -tʊ -le 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, e min ta dra -trɔdrɔ. Maan ve 'cɛɛ 'nan 'an 'saza "cɛɛ 'yaan 'ta drɛ 'trɔdrɔ dɪ, e 'ka pɛɛnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e 'ka "le 'an -blɔloo -sɛn "va "dɪ, e min "kaga 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'ka yei.

⁶ Min zɪɛ, 'wɪ nɛn 'ka 'va min "kaga 'ci drɛ 'tʊwɪ ɛn waa "nɛn kɔɔn -yrɛ "bɛ, e 'bɔ "yi.

7 'Bε nεn 'gυε, 'ka man wι 'cε, -e 'ka "koe "tɔ 'e da. "Tɔgɔ -a -pε -sru 'e tɔa, -e -a "koe 'e 'si 'e da "fo.

8 -Yee "wεan an 'ka trυ "baa, 'ka -kɔn -yrε 'nan kaa ye "yi.

9 'Fluba nεn maan crεn -tε 'cεε bε, kaa ta wι drε. An 'ka muo -fɔa. 'Ka 'nanjɛndɪ -le "wεan nεn maan drε zɪ εn kaan wei 'man "yi.

10 Min nεn kaa man wι 'cε bε, 'an 'bɔ "nyian "an man wι "cεa. εn -te e ya paan "mεn 'saza 'a bε, maan man wι 'cε 'cee "wεan, Crizi a 'mεn 'wι 'nan yɪzan -a 'wι zɪε -a -ji.

11 Maan drε zɪε 'nan -e Satan 'e vɪε 'e -kaa man yɪ dɪ. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wι zɪε Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nεn e drε Troas bε -nyrεn 'gυ

12 An 'bɔla Troas fla, εn an Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn 'vɪ min pεεnɔn lε. Minsan -a -si 'lε 'sv 'mεn 'kpa tɪglɪ.

13 'Pian te 'an 'ci 'kla "tra "dɪ, kɔɔ ma'an 'an "bυt Zozizan Tit yɪε dɪ. -Yee "wεan nεn an 'si 'nan nun, εn an Masedɔa 'lεglɔn 'ji si 'sia.

Crizi fε pεεnɔn 'klɪ

14 -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa drε εn Crizi fε pεεnɔn 'klɪ. εn e -kaa sεn Crizi -le -guliga -va. Yaa drε zɪε 'nan -e -cee "wεan min pεεnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "lε 'nan -laziglɔ nεn -a -koei "a 'nɔnnɔn bε -yεε cɪ fuɪlanan "man.

15 'Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn ve minnun pεεnɔn lε. Bali "lε 'va bε, -yεε cɪ "lε -laziglɔ nεn -a -koei "a 'nɔnnɔn bε -yee 'wι 'zv. -Kaa Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn ve minnun nεn o ya -si nεn e o "sia 'wɪ 'ji bε -a da bε -wlε. εn -kaa ve minnun nεn o ya -si nεn e o "sia Bali man bε -a da bε -wlε.

16 Minnun z1ε "o "kui maan "wliđı -e -kadı 'e drε -wee vε -a. 'Pian minnun nεn "o "kui maan "yi "bε, 'beliđı nεn ya'a 'nyaan d1ε -yεε dra -wee vε -a. Crizi -le 'wı 'nənnən z1ε, -tı -pε 'bε "səa -a vıđı -a?

17 'Kvε vε bε, kv 'ka minnun nεn o Bali wei baaman -e 'o fε -wεε "a bε waa dı. 'Kv 'ci 'fıdaa 'a nεn kv Crizi -le 'wı ve minnun 1ε. Kv ya Crizi 'sunən 'a. Bali 'bə 'bε 'nyranman z1ε -a -peba 'wv 'kv 'lə, εn -a 1ε nεn kvā -sru "ve.

3

-T1ε -maan εn Zozi 'le 'pasiazan 'tə 'yi bəala?

1 -Te kv ya 'winun z1ε -a vınan bε, -a -ci nεn 'nan kv ya 'kv 'fli 'tə "yi -wεεnan? -Te 'bε "cεε d1ε, kv ya -a -wεεnan 'nan 'kv 'wı dra "le min -mienun -le 'wı 'zv? Kəđ 'nyranman nεn waa "paa bε, waa 'fluba -kəđnman 'cεε, εn 'nyranman nεn waa 'pa 'ka 'va bε waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lə. -Cεjε, 'kvε vε 'ka zı dı.

2 'Pian 'ka 'bə cεε cı "le 'kvε 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wı 'zv. εn 'fluba z1ε -yεε cı 'e 'crεn -tεđı 'kv souba ji. Min -tvđv pεεnən 'a ye, εn o -kəlamān -a ta vıđı -a.

3 -A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nεn Crizi -a crεn -tε bε -a. 'Nyranman nεn kvā 'pa bε -a va nεn e cıla εn yaa crεn -tε. Ya'a crεn -tεε -gla 'yi 'a dı, εn ya'a crεn -tεε -kəle 'fvı da dı. 'Pian Bali nεn -a yıε a "man "bε -a lei va nεn e cıla εn yaa crεn -tε. Yaa crεn -tε 'ka souba ji, εn 'ka souba z1ε e ya nεn -a.

4 Fε -le "wεan nεn 'kv "koe "a 'kv da 'wı z1ε -a vınan bε, -yεε cı 'nan Bali nεn e cıla Crizi -va εn e 'kv 'pa 'sia bε, kv yi -tεala "da.

5 Kəđ -a -cin 'ka 'kv 'ji 'nan, 'kv 'pε "səa 'wı z1ε -a drεđı -a 'kv 'bə 'a dı. 'Pian Bali 'plεble -nəan 'kvε, -a -nan nεn kv -kəlamān 'wı z1ε -a drεđı -a.

6 'Wɪ 'kpa, -yεε -maan kʊ -kɔlaman Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnun lɛ. 'Wɪ 'nɔnnɔn zɪε -yεε -kɔlaman min -plidɪ -a Bali man "nyian 'e 'pee. E 'ka "le -pei -tɔ wɪnun nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -e min 'e 'ta wɔla "da "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -tɔa 'nan 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ e min -nɔan "ka lɛ, 'pian 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε Bali lei 'saun 'bɛ -nɔan "min lɛ.

7 'Wɪ nɛn e drɛ Moizi tʊ va 'li bɛ, -kaa ci "nrɔn "da! -Pei -tɔ wɪnun 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kɔlɛ 'fʊnun da, ɛn Moizi -ta 'e 'lɔ le -a Izraɛl 'nɔn 'va. Moizi yra "bia "bʊʊ -yee "wɛan Izraɛl 'nɔn 'ka -kɔlalɛ -a yra -nanjɛndɪ -a dɪ. 'Pian te 'bɛ 'ka 'mɔnlɛ dɪ. -Pei -tɔ wɪ nɛn 'bɛ min -nɔan "ka lɛ bɛ, -a 'sudɪ -maan nɛn Bali -le -dan Moizi yra bii "bʊʊ zɪε.

8 -Yee "wɛan -kaa -tɔ 'nan, min nɛn e Bali lei 'saun "sua bɛ, e Bali -le -dan bɔala e -ciala "da.

9 -Kaa 'yɪ 'nan min nɛn e -pei -tɔ wɪnun 'vɪ min-nun lɛ bɛ, e Bali -le -dan kɔɔn, 'pian te -pei zɪε e min -nɔan "ka lɛ. -Yee "wɛan -kaa -tɔ 'nan min nɛn e 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da. Kɔɔ minnun zɪε Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

10 -Te waa "fli zɪε -a kɔɔn 'e cin man bɛ, Bali -le -dan tɛdɛ bɛ e 'ka fɛ -tʊ -a -yee -dan "flizan man dɪ.

11 -Kaa 'yɪ 'nan -pei -tɔ wɪnun nɛn wa'a 'fɔlɛ -trilii dɪε, o Bali -le -dan kɔɔn min lɛ. -Yee "wɛan -kaa -tɔ 'nan 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e ya -nan 'li 'trilii bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da.

12 'Wɪ zɪε -a lɛ nɛn 'kʊ 'bli cɪ, -yee "wɛan kʊ 'wɪ ve 'kʊ 'ta le 'kʊ "koe "a.

13 'Kʊe vɛ bɛ, kʊ'a 'yra tɛa "le Moizi -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Kɔɔ e sɔ 'pa 'e yra 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o vɪlɛ 'o -tɔ 'nan

-a yra nēn e "bia bē e dra tū "wēnnēn 'wlu dī.

¹⁴ En Izrael 'nōn 'bō 'o 'fli "trōēn drē "yuyu. -Yee "wēan -e 'e bō cēēgū yī -a bē, -te o ya Bali -le -pei 'fluba ta vīnan bē, e ya "le sō a tian 'e 'padī "da, en wa'a 'ci maan dī. 'Pian min nēn 'o 'vale Crizi -a o drē min -tūwli "a bē, -a san lē nēn sō zīē e -kōan 'e 'sidī "da.

¹⁵ 'Wī 'kpa, cēēgū yī -a tian bē, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vīnan bē, e ya "le sō a 'e 'padī -wee 'wī 'ci mandī da.

¹⁶ 'Pian -te Izrael 'nōn 'bō 'si 'wī 'wli dī "drē dī man, en 'o 'fli -nōn Minsan lē bē, sō zīē e "sia -wee 'wī 'ci mandī da.

¹⁷ Minsan nēn maan 'vī 'nan 'o 'fli -nōn -yrē 'gūē, Bali lei nēn maan vē. Kōō min nēn Bali lei 'saun -a "paala bē, -pei -le 'plēblē 'ka "da "dī.

¹⁸ -Kaa 'bō 'gūē, sō 'ka "nyian 'e 'padī -kaa yra dī. -Yee "wēan -kaa Minsan -le -dan ye tīglī. -Te -kaa ya -yee -dan 'bō 'nanjennan bē, e -ko -kaa liladī -a, te e -ko 'padī -a "da, -e -kaa drē "le -yee 'wī 'zū. Minsan 'bē 'wī zīē -a dra 'yee lei 'saun 'a.

4

Pəl-le 'nyranman

¹ Bali 'kū nyrinda 'si, en e 'yee 'wī 'nōnnōn vīdī -pēba 'wū 'kū 'lō. -Yee "wēan 'kū "koe 'ka 'sia 'kū da 'nyranman zīē -a 'panan dī.

² En 'wīnun nēn min -a dra 'e yōōdī te o min -tēa 'yra -a bē, kū 'ka "vale 'kū dra dī. En kū'a minnun see "paaman 'kū wei -a 'nan -e 'o yī -tēra Zozi da dī. En "nyian kū'a Bali wei baaman dī. 'Wī 'kpa, 'wī pēēnōn zīē kū'a dra dī. 'Pian 'kūē vē bē, 'kū 'ci 'fīdaa 'a nēn kū Bali -le 'wī tīglī vē minnun lē 'wein. 'Wī nēn

kva dra -e minnūn p̄ēnōn 'o -tō 'nan, 'nyranman 'ḡv̄e -a 'pazan nēn kva b̄e, -nyrēn z̄iē. Bali 'b̄e c̄i 'k̄v̄e 'w̄i 'nan yizan -a.

³ 'B̄e a z̄i, 'pian -te Zozi 'le 'w̄i 'nōnnōn nēn kva ve minnūn l̄e b̄e, -a -ci a tian 'e yōd̄i min -mienun man b̄e, 'w̄i z̄iē yaa -kōnman 'nan, minnūn z̄iē o ya -si nēn e o "sia Bali man -kōbli b̄e -a da.

⁴ Wa'a yi t̄ēala Zozi da d̄i, kōō Satan nēn e c̄i minnūn z̄iē -wee bali -a b̄e, e -wee 'w̄i 'ci mand̄i 'le 'w̄v̄. Yaa dr̄ē z̄iē 'nan -e 'o v̄iē 'o Zozi 'le 'w̄i 'nōnnōn 'ci man d̄i. -Yee "w̄ēan Zozi Crizi nēn e Bali -kōnman minnūn l̄e b̄e wa'a -yee 't̄ē 'san ye d̄i.

⁵ 'Kv̄ 'b̄ō 'fli -le 'w̄i "c̄ēē kva ve minnūn l̄e d̄i, 'pian Zozi Crizi -le 'w̄i 'nōnnōn nēn kva ve minnūn l̄e. Kva ve 'nan -yēē c̄i Minsan -a, ēn kv̄ 'ka "sua 'w̄i z̄iē -a Zozi 'b̄ō 'le "w̄ēan.

⁶ 'Li b̄e, Bali -a 'v̄i 'nan:

«'T̄ē 'san 'e 's̄ēn klun va!»

Ēn 'b̄e nēn 'ḡv̄e Bali 'yee 't̄ē 'san z̄iē -a -s̄ēn 'kv̄ souba 'ji. Yaa dr̄ē z̄iē -e minnūn 'o -yee -dan c̄i ȳi. -Yee -dan z̄iē -a 'b̄ō nēn Zozi Crizi -a -kōnman minnūn l̄e.

⁷ 'Pian Bali -le 't̄ē 'san nēn e -s̄ēn 'kv̄ souba 'ji z̄iē, e ya 'e 'pad̄i 'kv̄ 'ji "le 'nan 'kv̄ yif̄e -dan le 'w̄i 'z̄v̄. Bali -a 'pa 'kv̄ 'b̄ō nēn kv̄ c̄i -p̄ō "tun "a 'ḡv̄e 'kv̄ 'ji. Yaa dr̄ē z̄iē 'nan -e minnūn 'o -tō 'nan -yee 'pl̄ēbl̄e nēn -a -kōn "manv̄ē "ka "d̄iē, -yēē -maan 'kv̄ -yee 'nyranman "paa, 'pian 'kv̄ 'b̄ō 'le 'pl̄ēbl̄e 'a "c̄ēē d̄i.

⁸ 'Kv̄ yra ye minnūn l̄ō -p̄ē p̄ēnōn 'ji, 'pian kv̄'a 'klanman 'b̄e 'l̄ō d̄i. Tv̄ -mie b̄ōa "b̄e 'w̄i nēn k̄ō 'kv̄ dr̄ē b̄e kv̄'a t̄ōa d̄i, 'pian 'kv̄ 'p̄ē -sru 'ka 't̄ōaman d̄i.

⁹ Ēn tv̄ -mie b̄ōa "b̄e minnūn 't̄ē "paa 'kv̄ da, 'pian Bali 'ka 'e yie 'sia 'kv̄ 'va d̄i. Ēn tv̄ -mie b̄ōa "b̄e, minnūn 'kv̄ -tiala "tra, 'pian 'kv̄ 'wulo b̄ōala "va.

10 Yi -tudv pēēnōn man bē, 'kū 'ta a 'e "fluladī -ka lē "le zī e drē Zozi lē bē -yēē 'wī 'zv. E dra zīē 'nan -e minnūn 'o ci yī 'nan Zozi 'le 'belidī nēn 'kū 'lō.

11 Fē nēn maan ve zīē -yēē cī 'nan, tv nēn kū ya tian 'trē da 'gūē, Zozi 'le 'nyranman 'padī -le "wēan nēn 'kū 'ta a 'e "fluladī -ka lē. 'Pian e ya zīē 'nan -e minnūn 'o ci yī 'nan, 'kū 'bō nēn -kadī a 'kūē vē -a bē, Zozi 'le 'belidī nēn 'kū 'lō.

12 Zozi 'le 'nyranman nēn kūa "paa zīē, e 'kū 'ta "flumlan -ka lē, 'pian e 'belidī nēn ya'a 'nyaan dīē -a -nōan 'cēē.

13 E 'kū 'ta "flumlan -ka lē, 'pian te kūa dra 'kūē yī -tēradī Bali da -le "wēan. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An yī -tēala Bali da,

-yēē "wēan an -yēē 'wī tin "baa.»

'Wī 'tōwli zīē -nyrēn 'kūē vē -a. 'Kū 'bō "nyian "kū yī -tēala Bali da, -yēē "wēan kū -yēē 'wī 'nōnnōn tin "baa.

14 En "nyian bē kūa -tōa 'nan, Bali nēn e Minsan Zozi wluan -kanōn 'va bē, e 'kū wuanla -kanōn 'va "le zī yaa drē Zozi lē bē -yēē 'wī 'zv. Yaa dra zīē -e 'e 'kū -kaa pēēnōn 'a 'e "srōn.

15 'Wī pēēnōn zīē 'cēē "wēan nēn kūa dra. Kūa dra zīē 'nan -e Bali -le "yī 'e fuila "man min "kaga 'va, -e 'o 'tō -dan nōn Bali lē te waa muo -fōa.

16 'Wī zīē -yēē "wēan nēn 'kū "kōē 'ka 'sia 'kū da dī. 'Wī 'kpa, 'kū 'kōlē "kōē "a -nyannan, te e -ko srēdī -a 'sēzēnōn. 'Pian 'belidī nēn Bali -a -nōn 'kūē bē, Bali "kōē -nōan -yrē 'e -trē yī -tudv pēēnōn man.

17 Yra yīdīnūn nēn o bōa 'kū man 'gūē, o ya 'sēzēnōn, en o ya tv "wēnnēn 'wlu. 'Pian e ya 'kūē 'wī "yī "a, kōō o ya 'kū 'man wōōnan -e Bali 'e -kōla

'tɔ-dan nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "diɛ -a -nɔndi -a 'kuvɛ
'li "fo "le vɛ -a.

¹⁸ Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, fɛ nɛn min -a yɛ
'e yɪɛ -a bɛ, -a lɛ "cɛɛ 'kɔ 'bli cɪ dɪ. 'Pian fɛ nɛn min 'ka
-a yɛ 'e yɪɛ -a diɛ, -a lɛ nɛn 'kɔ 'bli cɪ. Kɔɔ fɛ nɛn min -a
yɛ 'e yɪɛ -a bɛ, -yɛɛ 'mɔndɪ a tɔ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian
fɛ nɛn min 'ka -a yɛ 'e yɪɛ -a diɛ, e "mɔan 'li 'trilii.

5

Fɛ nɛn Pɔl 'bli a -yrɛ "bɛ yaa 'vɪ

¹ Kɔva -tɔa 'nan 'kɔlɛ nɛn kɔ cɪ -ji 'trɛda 'gɔvɛ, e ya
"le seglɛ pannɛn 'wlu nɛn kɔ cɪ 'tɔ "wɛnnɛn 'le vɛ -a.
-Tɛ e srɛ bɛ, 'kɔlɛ nɛn Bali -a drɛ 'e 'pɛ -a bɛ, e -taa
-a -nɔnlɛ 'kuvɛ. -Yɛɛ -kɔɔn "le 'kuvɛ 'kɔn tɪglɪ 'le 'wɪ 'zv.
Blamin "cɛɛ -tɔ 'e 'pɛ -a dɪ. E ya laji, ɛn ya'a 'srɛman
'li "fo "dɪ.

² 'Wɪ 'kpa, 'bɛ nɛn kɔ ya tian 'trɛda 'gɔvɛ, 'kɔ "kɔɛ "a
-nyannan. ɛn kɔ ya "valɛ 'nan 'kɔlɛ nɛn Bali -taa -a
-nɔnlɛ 'kuvɛ bɛ 'e 'kɔn 'kɔ da 'va.

³ Kɔɔ -tɛ 'kɔlɛ zɪɛ -nyrɛn 'kɔ da ɛn kɔ -ka bɛ, kɔ'a
'kɔɔn 'kɔ plɔdɪ dɪ.

⁴ Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -tɛ kɔ ya tian
seglɛ pannɛn 'gɔvɛ -a 'wlu bɛ, 'kɔ "kɔɛ -nyaan ɛn kɔ
-trunman. 'Pian e 'ka 'nan kɔ ya -kadɪ -wɛɛnan -e
'kɔ 'si seglɛ pannɛn 'gɔvɛ -a wlu dɪ. E 'ka zɪ dɪ, 'pian
kɔ ya "valɛ 'kɔ 'kɔlɛ 'trɛ bɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'kɔ da, 'nan
-e 'kɔ 'kɔlɛ nɛn -kadɪ a 'e pladɪ "man 'gɔvɛ 'e lila 'kɔlɛ
nɛn 'belidɪ a -yrɔ "bɛ -a.

⁵ ɛn Bali -kaa 'man wɔvɔ 'wɪ zɪɛ -yɛɛ vɛ -a. Kɔɔ e
'yɛɛ lei 'saun 'nɔn -cɛɛ "yinun nɛn yaa 'pla -cɛɛ bɛ -a
va fɛ tɛdɛ -a.

⁶ -Yɛɛ "wɛan tɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'kɔ "kɔɛ "a 'kɔ da.
Kɔva -tɔa 'nan, -tɛ 'kɔlɛ 'gɔvɛ e ya tian 'kɔ da bɛ, tɛ kɔ

ya 'ku 'sidi Minsan man -kəɔbli. 'Pian 'ku "koe 'ka 'e 'sidi 'ku da di.

⁷ Ku'a Minsan ye 'ku yiε -a di, 'pian ku yi -tεala "da εn ku ya -a -sru.

⁸ Ku "koe "a 'ku da tu pεεnən man. εn ku ya "vale 'ku "sia 'kəle 'gυε -a -sru -e 'ku 'ku Minsan "srən.

⁹ 'Wι nen e ci 'ku man 'wι -dan a bε, -nyren 'nan 'ku 'sə Minsan lε. -Te ku ya tian 'kəle nen 'ku da 'gυε -a -ji oo, 'ku 'sə -yrε. εn -te ku 'si 'kəle 'bə -sru oo, 'ku 'sə -yrε.

¹⁰ Kəɔ yi -tu bəa "bε, -kaa tudυ pεεnən bəala 'ji Crizi cεin -da. Yi zιε -a da nen 'nyranman nen min -tu -a 'pa bε, yaa -sru "ve. Tu nen e ya 'trεda 'gυε, -te 'wι "yi "nen yaa drε bε, yaa man -kopa ye, εn -te 'wι 'wliɔi "nen yaa drε bε, yaa man -kopa ye.

Crizi -kaa yei "sεn 'e cin va -kaa 'vale Bali -a

¹¹ Minsan -taa 'kυe 'wι tin 'balε. 'Wι zιε -yεε "klan "paa 'ku 'ji. -Yee "wεan nen kυa -wεεman 'nan, 'wι nen kυa ve minnun lε bε 'o man "yi -e 'o -səɔnla Zozi -sru. Bali a -təa 'nan 'wι zιε -yεε ci 'ku man, εn -a -cin a 'an 'ji "le 'nan 'wι zιε kaa -təa 'nan -yεε ci 'ku man.

¹² Ku 'ka 'ku 'fli 'tə -wεεnan 'wιnun zιε -a vidi -a di. 'Pian 'wιnun zιε kυa 'vι 'cεε 'nan -e 'ka -kəla 'ku 'sι -fədi -a. -E 'ka -kəla 'wι 'ci vidi -a min -mienun lε. Kəɔ minnun zιε 'o 'fli -kəɔnman fεnun nen min -a ye 'e yiε 'a bε -a, 'pian 'wι nen o ji bε, e 'ka 'wι "yi "a di.

¹³ -Te kaa ye 'nan, ku 'wι dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da diε, -wee 'wι 'zυ bε, Bali 'tə nen kυa -wεεman 'nan 'e drε -dan. εn -te kaa ye 'nan, ku 'wι dra "le minnun nen 'o 'wulo a o da bε, -wee 'wι 'zυ bε, 'cee "wεan nen kυa dra.

¹⁴ 'Wι pεεnən nen kυa dra bε, Crizi -le 'ku yidi "yi "le "wεan nen kυa dra. Kυa -təa 'nan -yεε min

pēēnōn 'leji -ka 'wō. E ya "mēn "le 'nan min pēēnōn 'bē kaa.

¹⁵ E min pēēnōn 'leji -ka 'wō 'nan -e minnūn nēn o yiē cī "man "bē, 'o vīē 'o 'kōn 'trēda 'o 'bō 'fli -ji dī. 'Pian -e 'o 'kōn 'trēda Crizi nēn e min pēēnōn 'leji -ka 'wō, ēn Bali -a wluan -kanōn 'va bē -yēē vē -a.

¹⁶ -Yēē "wēan 'bē nēn 'gūē, -ka'a "nyian min -nanjēan 'e 'kōlē man -e -kaa -yēē 'wī vī dī. -Te 'wī zīē -a 'bō -kaa drē Crizi lē 'e tēdē oō, 'bē nēn 'gūē, -ka'a "nyian Crizi tōa -pē zīē 'bē 'ji dī.

¹⁷ Fē nēn maan vē zīē -yēē cī 'nan, -te min drē Crizi -lē vē -a bē, e ya "le Bali a drē min -trē -a. Min nēn e cī -a 'e tēdē bē, 'bē yi -ka. 'Bē nēn 'gūē -yēē 'wī pēēnōn drē 'e -trē.

¹⁸ Ēn 'wī zīē -a drēdī bē, e "sia Bali va. E cīla Crizi -va, ēn e -kaa yēi "sēn 'e cīn va -kaa 'vale 'e 'bō 'a. Bali 'bō 'bē -a 'nyranman -pēba 'wō 'kū 'lō 'nan 'kū 'wī zīē -a vī minnūn lē.

¹⁹ 'Wī 'kpa, Bali cīla Crizi -va, ēn e minnūn pēēnōn yēi "sēn 'e cīn va 'o 'vale 'e 'bō 'a. 'Wī 'wīdī "nēn blamin -a drē 'e 'cēn bē, ya'a 'palē 'bē man dī, ēn e 'wī zīē -a drē. E 'kū 'pa 'sia 'nan 'kū -nan 'sinan 'pa minnūn lē.

²⁰ -Yēē "wēan kū drē Crizi -lē 'pasianōn 'a. 'Kū 'va nēn Bali -cīala -e 'e 'wī 'pla minnūn lē. 'Wī nēn kūa vē bē, -nyrēn 'nan: «'Ka yra 'si! 'Ka 'wī "man -e 'ka yēi 'e 'sēn 'e cīn va 'ka 'vale Bali -a.»

²¹ Crizi 'ka 'wī 'wīdī "tōwli "drēlē dī, 'pian Bali -cēē 'wī 'wīdī "nēn "wī 'bō "man. Yaa drē zīē 'nan -e -kaa drē min tīglī 'a 'e lē, 'wī nēn e 'bō Crizi man zīē -yēē "wēan.

Pəl minnun trv "baa 'nan 'o 'wɪ Bali-le "yi "man

¹ 'Kv pɛɛnɔn nɛn kv 'nyranman 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ, kv 'ka trv "baa 'nan Bali-le "yi "nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ, tɛ 'ka 'tʊɪ -e -a "nɛn 'e 'fʊ 'e "tun "dɪ!

² Kɔɔ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tʊ "yi "man "bɛ,
an -taa 'wɪɛ 'ka man.
ɛn yi nɛn
an minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ,
an "paa 'ka 'va.»

Kʊa vɛ 'cɛɛ 'nan, tʊ "yi "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'bɔ 'gʊ. ɛn yi nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ, -yɛɛ 'bɔ 'gʊ.

³ Kv 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'wɪdɪ 'kʊɛ 'nyranman man dɪ. -Yɛɛ "wɛan kʊa -wɛɛman 'nan, tɛ 'kʊɛ 'wɪ drɛdɪ 'e 'nan min -tʊ man dɪ.

⁴ 'Pian 'kʊɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, 'kv 'fli -kɔɔnman 'nan kv ya Bali-le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Tɛ 'kv yra 'yɪ minnun lɔ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'kv man, ɛn o 'tɛ 'pa 'kv da bɛ, kʊa kɔɔn 'kv -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan kv ya Bali-le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a.

⁵ 'Wɪ 'kpa, minnun 'kv 'sɔn, ɛn o 'kv 'fɔ -pʊ 'kuin. ɛn o minnun wɪuan 'kv man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, 'kv -pɔan 'sɔ. ɛn "nyian bɛ, kv 'nyranman "paa 'e -ciala 'kv da. Kv yi "sɔan, ɛn kv fɛ "sɔan 'nyranman 'padɪ -le "wɛan.

⁶ 'Kʊɛ 'ta wʊ -pɛ a 'saun, ɛn kv Bali -le 'wɪ -tɔa. Kv man -sɛanla minnun va, ɛn 'kv ci "yi "taan -wɪɛ. Bali lei 'saun "yi drɛ 'kʊɛ, ɛn kv min -tʊdʊ pɛɛnɔn yɛ "yi 'kv 'ci 'fɪdaa 'a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, kʊa kɔɔn 'nan kv ya Bali-le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a.

⁷ ɛn "nyian bɛ, kv Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ minnun lɛ, ɛn Bali ciɪla 'kv va e 'yɛɛ 'plɛblɛ ci kɔɔn minnun lɛ. 'Wɪ

tighi nēn kva dra, -yεε ci 'kve 'kuli 'tan vε -a, εn -yεε 'wι "sia 'kū man.

⁸ Minnun 'tō -dan -nōan 'kve bee, εn o 'kū "srōnman bee, εn o "we 'kū man -wliđi "bee, εn o 'kve 'wι "yi "ve bee, 'pian te 'wι tighi nēn kva dra. Εn "nyian bε, o 'kū 'sia 'wlunōn 'a, 'pian te 'wι tighi nēn kva ve.

⁹ Εn o 'kū 'sia minnun nēn wa'a o tōa dīe waa, 'pian minnun 'kū -tōa. Εn kū ya "le minnun nēn o "ta -kaaman bε -wee 'wι 'zv, 'pian te 'kū yiε a "man. Εn minnun 'wι "nēn kōōn 'kve, 'pian kū'a 'kalε -a 'wι 'ji dī.

¹⁰ Minnun 'kū 'ta drε 'trōdrō, 'pian te 'kū 'ci "nranman. Εn kū ya 'yalε -tēnōn 'a, 'pian te kū minnun "kaga dra fēnōn 'a Bali 'lε. Εn fε -tū 'ka 'kū 'lō dī, 'pian Bali 'le 'va bε te fε pēēnōn a 'kū 'lō.

¹¹ Korēnti 'nōn, kū 'wι "kaga tin 'ba 'cεε 'wein. 'Wι pēēnōn nēn 'kū 'ji bε, kva 'vι 'cεε.

¹² Ka 'nan wι a 'kū man 'kpa, 'pian 'kū 'nan wι 'ka 'ka man dī.

¹³ E ya "le 'an 'wι 'pla 'cεε "le 'an 'pōn -ji nēnnun -le 'wι 'zv. Zι 'ka 'nan wι ci 'kū man bε, -a -tōwli "nēn "nyian 'ka -kōōn 'kve 'nan 'kū 'nan wι a 'ka man.

Bali -tōwli "lε nēn 'ka 'fli 'nōn!

¹⁴ Minnun nēn wa'a yi tēala Zozi da dīe, te 'ka 'fō o -sru "dī! -A -cin 'e 'tō 'ka 'ji 'nan, 'wι tighi 'lee 'wι 'wliđi 'ka 'kōlaman -e 'o 'tε 'e cin da dī. Εn "nyian bε, 'tε 'san 'lee klun 'ka 'kōlaman -e 'o 'kōn fε -tōwli "nan dī.

¹⁵ Εn "nyian bε, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dī. Εn "nyian bε, min nēn e yi -tēala Crizi da 'lee min nēn ya'a yi tēala Crizi "da "dīe, -wee ci "nrōndi 'ka 'tōwli "dī.

16 Ἐν "nyian βε, Bali -pan 'kōn βε, -yυ -pan 'kōn "cεε δι. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nεn -a yiε ci "man "βε -yee 'kōn 'a. 'Wι zιε Bali -a 'vι 'e 'cεn. Kōo e ya 'e 'crεn -tεδι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An -nyεanla o va.

An -kōan -wee Bali -a,

εn o -kōan 'mεn minnun -a.»

17 -Yee "wεan nεn Minsan -a 'vι 'nan:

«'Ka 'si minnun yei,

'ka 'cεn o man!

Fε nεn e 'ka "tri -tōa Bali 'lε βε,

'ka -wεε 'nan 'ka "sia -a drεδι man!

-Te ka 'wι zιε -a drε βε,

an 'ka "kuan 'an 'pε "fli "a.

18 An -kōan 'ka "tι "a.

Ἐn ka -kōan 'an 'pινun 'lee 'an 'lunun -a.

'An 'bō 'plεblε pεεnōn 'san Bali,

mεεn 'wι zιε -a 'vι.»

7

1 'An beenun, 'wιnun zιε Bali -tō "da 'nan 'e dra -cεε, -yee "wεan e ya "le -kaa 'fli drε 'saun Bali 'lε 'sidι -a 'wι 'wliδινun nεn o -kaa "tri -tōa Bali 'lε βε -a drεδι man! -Kaa 'wι zιε -a drε -e -kaa drε Bali -le vε -a "fo, εn -kaa drε "klandι -a Bali lō!

PōlKorēnti 'nōn trυ 'ba 'nan 'e 'nan wι 'e 'kōn o man

2 'Kυ 'nan wι 'e 'kōn 'ka man. Kυ'a 'wι drελε -wliδι 'ka 'va min -tυ le δι. Ἐn kυ'a drελε -e 'ka 'va min -tυ 'e 'si -si tiglι da δι. Ἐn kυ'a 'ka 'va min -tυ ta -blιλε δι.

3 'Wι "cεε maan -tōa 'ka man 'wι zιε -a vιδι -a δι. Maan 'vι 'cεε 'va 'nan 'ka 'nan wι a 'kυ man 'kpa tiglι. -Te e ya 'belιδι -a oo, 'ka 'nan wι a 'kυ man. Ἐn -te e ya -kadι -a oo, 'ka 'nan wι a 'kυ man.

4 An -kōlaman 'wι tin 'badι -a 'cεε 'an 'ta le 'an "koe "a. Ἐn an -kōlaman 'ka 'si -fōδι -a. Yra yιδι pεεnōn

nēn e bɔa 'kɔ man bɛ, ya'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pian 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

Korēnti 'nən 'ta wɪ mandɪ ci "nran -nən Pəl lɛ

⁵ Zɪ kɔ 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'kɔ 'ci 'ka 'kɔnlɛa "tra "dɪ. 'Wɪ a 'kɔ man -pɛ pɛɛnɔn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'kɔ da -pɛ -tɔ -a. Ɛn "nyian bɛ, 'kɔ 'ci a 'e 'tɔdɪ lou.

⁶ 'Pian Bali nēn e minnun nēn o -pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da Tit -le -tadɪ -a.

⁷ E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da dɪ. 'Pian 'wɪ nēn kaa 'bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da. Yaa 'sinan 'pa 'kɔɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. Ɛn 'wɪ nēn e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. Ɛn "nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, 'bɛ nēn 'gɔɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

⁸ 'Fluba nēn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanlɛ 'an man "fo "dɪ. E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man.

⁹ 'Pian 'bɛ nēn 'gɔɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nēn e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ ɛn 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nēn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yɛɛ "wɛan nēn 'fluba 'bɔ nēn kɔa crɛn -tɛ zɪɛ ya'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ.

¹⁰ Fɛ nēn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan ɛn e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nēn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanlɛ "man "dɪ, kɔɔ Bali -a "sia 'wɪ 'ji. 'Pian

-te min ta drē 'trōdrō 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan ɛn ya'a 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

11 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drē 'trōdrō zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drē 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, ɛn kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, ɛn 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, e 'nan 'ka man, ɛn e 'ka 'tɛ "klan -a. -Yɛɛ "wɛan ka 'wɪ "nɛn kɔɔn -yrɛ. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan ka 'ka -a -sru "dɪ.

12 'Fluba 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ zɪɛ, ma'an crɛn -tɛlɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. ɛn "nyian bɛ, ma'an crɛn -tɛlɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ drɛ -yrɛ "bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔla -a -kɔɔndɪ -a 'nan Bali 'lɛ bɛ, ka ya 'kɔ -sru "fo.

13 'Wɪ zɪɛ kaa drɛ. -Yɛɛ -maan 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da. -A da "cɛɛ e -fɔ 'saza dɪ. 'Pian zɪ kɔ Tit 'yɪ bɛ, 'kɔ 'ci "nran 'e 'ciɪla "da. Kɔɔ 'wɪ nɛn kaa "koe "tɔ -a 'e da bɛ, e ci "nrandɪ -nɔn -yrɛ.

14 'Wɪ 'kpa, Tit 'bɔ yɪɛ man bɛ, an 'ka 'sɪ -fɔ, ɛn ka'an 'tɛlɛ 'yra -a dɪ. 'Ka 'tɔ "yɪ "nɛn kɔa 'vɪ bɛ, e drɛla "da, "le zɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔa 'vɪ 'cɛɛ bɛ e ya tɔ pɛɛnɔn man 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ.

15 Tit -le 'ka yɪdɪ "yɪ "bɛ 'e 'ciɪla "da "mɛn. Kɔɔ zɪ e 'lɔ 'ka 'va bɛ, yaa 'yɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'ka 'ta wɔla 'kɔ wei da. ɛn yaa 'yɪ "nyian 'nan 'ka yɪɛ 'nan 'e man ɛn cɛɛ 'kun 'ka 'pɛ "fli "a.

16 Kaa -ci kɔɔn 'nan, an -kɔlaman 'an yɪ -tɛala 'ka da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

8

*'Yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizi -ji bɛ Zozinɔn
"yɪ drɛ -wlɛ*

1 'Kv "bvɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali -le "yi -a drɛ -leglizininun nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ -a -jinɔn lɛ bɛ, e ya "le 'kv 'sinan 'pa 'cɛɛ.

2 Yra yɪdɪ "kaga 'bɔ o man -wee yi -tɛradɪ Bali da -nanjɛn vɛ -a. ɛn 'yalɛ o -tɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ci "nrandɪ -dan a -wɪɔ, ɛn o "lala -nɔn "kaga Zozinɔn 'le vɛ -a.

3 'Wɪ 'kpa, maan ve o man 'nan, zɪ e cɪ -wɪɔ "bɛ waa -nɔn, ɛn "nyian waa -nɔn 'e 'ciɪla "da. Min -tɔ 'ka 'tɔlɛ o man -a -nɔndɪ -a dɪ.

4 -Wɛɛ kɔala 'kv man 'kv trɔv 'badɪ -a 'nan 'kv 'si -nɔn 'wɪɛ -e "yi "nɛn Zozinɔn "ta -a dra Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wɪɛ "bɛ, 'o 'wee vɛ 'pa "va.

5 'Wɪ nɛn -a -cin 'ka 'kv 'ji dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn Minsan -le 'nyranman -ji, ɛn "bɛ -sru 'o 'fli -nɔn "nyian 'kv 'bɔ lɛ 'padɪ -a 'kv 'va. Waa drɛ "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zv.

6 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn kv Tit trɔv 'ba 'nan, 'e 'lv 'ka 'va. "Yi "nɛn yaa pei -trɔa 'nan 'ka drɛ Zeruzalɛm Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ, 'e 'lv -a 'le 'sran.

7 'Cee yi -tɛradɪ Zozi da a -dan. ɛn ka Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ. ɛn kaa -ci maan 'kpa tɪglɪ. ɛn 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ɛn 'ka cin ye "yi 'kpa "le zɪ kvɔ -nan kɔɔn 'cɛɛ bɛ -yee 'wɪ 'zv. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ cɛɛ dra 'e -ciala "da. -Yee "wɛan maan laabo 'ka lɔ 'nan "yi "nɛn ka "ta -a dra Zozinɔn 'le vɛ -a bɛ 'e -ciala "da "nyian!

8 -Tɔ "cɛɛ maan wo 'ka man 'nan -e 'ka drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn Zozinɔn -mienun -a drɛ bɛ, maan 'sinan 'pa 'cɛɛ 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da 'cee vɛ drɛnan. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a nɛn 'ka "bvɪ Zozinɔn yɪdɪ "yi "ci -kɔɔnman.

9 "Yi "nēn -kaa san Zozi Crizi -a drē bē kaa -tōa. Kaa -tōa 'nan e ya fēzan -a Bali 'lē, ēn 'e 'fli drē 'yalē -tēzan 'cee "wēan. Yaa drē zīē 'nan -e -yee 'yalē -tēdi 'e 'ka drē fēnōn 'a Bali 'lē.

10 'An 'ci wī nēn e ya "le 'an vī 'cēē 'wī zīē -a da bē, -nyrēn 'gū. E ya 'cee 'wī "yi "a -e "yi "nēn Zoziōn "ta -a dra Zeruzalēm Zoziōn 'le vē -a bē, 'ka 'cee vē 'pa "va. 'Wī 'kpa, cēē 'wī zīē -a pei 'trōa "nēn "lē pee man, ēn cēē 'vī 'ka 'bō 'a 'nan, kaa dra.

11 -Yee "wēan 'bē nēn 'gūē, 'ka yīē -trōa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kōn "fava -a drēnan "le zī 'ka 'ta drē "fava -a vīnan 'nan kva dra bē -yee 'wī 'zū. "Lala nēn 'ka 'pē "sōa -a -nōndī -a bē, -a 'bō nēn 'ka -nōn!

12 Maan vē 'cēē 'nan, -te min fē -nōn 'e 'ci 'fīdaa 'a, "le zī -a -pē "sōa -a bē -yee 'wī 'zū bē, -yēē 'sō Bali lē. 'Pīan 'bē nēn min -pē 'ka 'sōa 'bē 'nōndī -a dīē, Bali 'ka tin tēa min da 'bē man dī.

13 Fē nēn maan 'vī zīē -yēē cī 'nan, e 'ka 'nan 'ka "drē wū 'yalē -tēnōn 'a fē -nōndī min pee lē -le "wēan dī. 'Wī nēn e cī "yi "bē -nyrēn 'nan, 'e 'kōn 'ka pēēnōn 'lō 'sēzēnōn.

14 'Bē nēn 'gūē fē a "cee 'lō "kaga, 'pīan -a 'wī a -wee "man. -Yee "wēan 'ka 'pa o va! 'Lī 'pei -te -a 'wī a "cee "man bē, -wēē "paa 'ka 'va. E ya "le Zoziōn 'o 'wī zīē -a drē te fē a o pēēnōn 'lō 'sēzēnōn.

15 Kōō e ya 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te min -tv -a koola "kaga 'kō oō,

-yee vē 'lee min nēn

yaa koola "wēnōn bē e 'bō 'e cin man.

ēn -te min -tv -a koola "wēnōn 'kō oō,

-yee vē 'lee min nēn

yaa koola "kaga "bē e 'bō 'e cin man.»

Pəl minnun 'pa 'sia Korēnti 'nōn lē

16 Kū Bali muo -fōa 'nan, yaa drē en 'ka 'nan wī a Tit man, 'le zī 'ka 'nan wī cī 'kū man bē -yee 'wī 'zū.

17 Kōō 'wī nēn kūa laabū Tit -lō bē, e wū 'man 'e 'ta le "koe "a. Maan ve 'cēē 'nan, -yēē 'vī 'e 'bō -a 'nan 'e "lō 'ka 'va.

18 -Kaa "būi Zozizan nēn -a 'tō "yi "a -leglizī -tūdū pēēnōn 'ji Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdī man bē, kūa "paa "va -wēē "lō "a.

19 -Leglizīnūn 'bō 'bē 'sī "va 'nan 'e 'kū 'kū 'pa "yi "nēn kū "ta -ko -a -nōnlē Zeruzalēm bē -a -nan. "Yī zīē kū "ta -ko -a 'nan -e Mīnsan 'bō 'tō 'e drē -dan, en -a -kōōndī nēn "nyīan 'nan kū ya "vale 'nan 'kū "paa o va.

20 En "nyīan bē, kū 'ka "vale 'nan mīnnūn 'o 'wī 'kū man -wīdī "lala "kaga zīē -yee "wēan dī.

21 Kōō kūa -wēēman 'nan 'wī nēn kūa dra bē 'e 'kōn 'e 'sūdī "ji Mīnsan 'lē, en kūa -wēēman 'nan 'e 'kōn 'e 'sūdī "ji mīnnūn 'lē.

22 Mīn "fī zīē, -wēē "ta "lō. En kū -kaa "būi Zozizan 'tū 'pa "nyīan o va. -Kaa "būi zīē, kūa 'yī -pē "kaga "ji 'nan -a "koe "a 'e da Bali -le 'nyranman 'padī -jī. 'Bē nēn 'gūē, -a "koe "a 'e da 'e 'cīladī "da, kōō e yī -tēala 'ka da "fō.

23 Tit -le vē bē, kūē 'ta wūla 'bē 'a, en kūē 'nyranman "paa 'bē 'a 'cēē vē -a. 'Pīan Zozīnōn nēn o 'lū -a 'palē bē, -wēē vē bē, -leglizīnūn 'bē o 'pa 'sia. Mīnnūn Crizi 'tō dra -dan -wēē "wēan.

24 -Yēē "wēan 'ka o 'kūn 'ka 'pē "fī "a, -e -leglizīnūn 'o 'tō 'nan, ka mīn yē "yī. En -e 'o 'tō "nyīan 'nan, 'ka 'sī nēn kūa -fō bē, e 'ka 'wī "tūn "a dī.

9

Fē -le "wēan nēn Pōl Zozīnōn -mīnūn -trōa 'e 'lē bē

yaa -ci 'vɪ

¹ Maan 'yɪ 'nan, e 'ka paan 'le 'an 'fluba crēn -tɛ 'cɛɛ, 'yi "nɛn Zozinɔn "ta -a dra Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wlɛ "bɛ, -a da dɪ.

² Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'ka 'ta a "fava 'wɪ zɪɛ -a drɛnan. ɛn an 'ka 'sɪ -fɔ Masedɔa 'nɔn 'lɛ 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a man. Maan 'vɪ -wlɛ 'nan, kaa nɛn Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, -e 'e "sia "nɛn "lɛ pee man bɛ, te 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. ɛn 'ka "koe "nɛn 'ka da -a drɛnan bɛ, e Zozinɔn "kaga "koe "tɔ 'o da.

³ An -kaa "bɔɪ Zozinɔn 'labɛ o -trɔa 'an 'lɛ 'nan -e 'ka 'sɪ nɛn kɔa -fɔ bɛ, -a "nɛn 'e vɪɛ 'e 'fɔ 'e "tun "dɪ. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ 'wɪ nɛn maan 'vɪ minnun lɛ bɛ -a da.

⁴ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te 'kɔ 'vale Masedɔa Zozinɔn -mienun -a kɔ 'lɔ te 'ka 'man 'ka 'e wɔɔdɪ dɪɛ, e 'ka "yi "dɪ. Kɔɔ 'kɔ 'bɔ nɛn kɔ 'ka 'sɪ -fɔ bɛ, 'yra -taa 'kɔ 'tɛɛ, ɛn 'ka 'bɔ "nyian 'yra -taa "cɛɛ "tɛ wɔɛ.

⁵ -Yee "wɛan nɛn maan 'yɪ "yi -e 'an -kaa "bɔɪ Zozinɔn zɪɛ o trɔ 'ba 'nan 'o 'trɔa 'an 'lɛ. O "ta "lɔ 'nan -e "yi "nɛn kaa 'vɪ 'ka 'bɔ 'a 'nan 'ka dra bɛ 'o -tɛ 'e cin da. 'Ka -nɔn -wlɛ, kɔɔ an ya "vale -a man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ 'vaa -e 'kɔ 'lɔ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan kaa -nɔn 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, ɛn min -tɔ 'ka 'tɔɛ 'ka -sru "dɪ.

Fɛ -nɔndɪ ci 'fɪdaa 'a bɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ

⁶ E ya "le 'an 'wɪ 'tɔ -cin -tɔ 'ka 'ji. -Nyɛn 'nan, zɪ min fei 'pa bɛ -a ta fɛ 'wlɛ nɛn yaa -tɛa.

⁷ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn, -e min -tɔ 'e 'nɔn "le zɪɛ 'si -a souba man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Te 'e -nɔn 'e 'ci "pou "a dɪ, ɛn te 'e -nɔn "le 'nan fɛ nɛn min a 'e 'tɔdɪ -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ min nɛn e fɛ -nɔn ci "nrandɪ -a bɛ -a san nɛn Bali -a ye "yi.

⁸ Ǝn "nyian bε, 'plεble a Bali lɔ 'nan -e 'e "yi 'tɔ 'tɔdɔ pεεnɔn drε 'cεε. Yaa -nɔan 'cεε 'e 'ciɩladɩ "da, 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka -kɔla "yi 'tɔ 'tɔdɔ pεεnɔn drɛdɩ -a min pεεnɔn lε.

⁹ 'Ka drε zɩε, kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɩ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e 'yee "yi fuila "man,
yaa -nɔn 'yalε -tɛnɔn lε bε,
-a 'tɔ "yi "fo 'li 'trilii.»

¹⁰ Ǝn "nyian bε, Bali nɛn e fε 'wlε -nɔan fei 'pazan lε, ɛn e -blifε -nɔan -yrε "bε, e -taa fε 'wlε 'nɔnle 'cεε 'e 'ciɩladɩ "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kɔla 'cee "yi fuiladɩ -a "man.

¹¹ 'Wɩ 'kpa, Bali -taa 'ka drɛlε fɛnɔn 'a -pε "kaga "ji, -e 'ka -kɔla "fε -nɔndɩ -a minnɔn lε 'kpa tɩglɩ. Tɔɔn 'cee "yi "nɛn kaa "paa 'kɔ 'lɔ -e 'kɔ 'kɔ -a bε, -yee "wεan minnɔn -taa Bali muo "fɔlε.

¹² 'Cee "yi "nɛn ka -taa -a drɛlε bε, e "paa Zozinɔn nɛn 'yalε o -tε Zeruzalɛm bε o va. Ǝn "nyian bε, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fɔ.

¹³ 'Cee "yi "drɛdɩ zɩε, -te waa -nan 'yɩ bε, o Bali 'tɔ dra -dan. Kɔɔ ka ya 'ta wɔlanan Zozi Crizi -le 'wɩ 'nɔnɔn da, ɛn ka fε -nɔan -wlε 'ka 'ci 'fidaa 'a, ɛn kaa dra zɩε min pεεnɔn lε.

¹⁴ 'Wɩ -dan nɛn Bali -le "yi -a drε 'cεε bε, -yee "wεan, o -taa Bali trɔ 'balε 'cεε 'ka yɩdɩ "yi "a.

¹⁵ Ǝn -kaa pεεnɔn -kaa Bali 'tɔ drε -dan! Kɔɔ "yi "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɩ 'e 'le dɩε, yaa drε -cεε.

10

'Tɔ nɛn minnɔn -a 'pa Pɔl man bε, yaa -ci 'si

¹ 'An 'bɔ Pɔl, e ya "le 'an 'wɩ 'tɔ -ci 'si 'cεε. Minnɔn 'wɩ "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yra 'yɩ bε, an 'ka 'va

wɪ ve -trɔɔ. 'Pian -te an 'ka 'ka "srɔn "kogo dɪɛ, an 'ka 'va wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ da. Kaa -tɔa 'nan Crizi a -trɔɔ, ɛn e ya min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wɪ dra "le -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee "wɛan an 'ka trɔ "baa 'kpa tɪglɪ 'nan,

² te 'ka 'wɪ drɛ -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, -e 'an 'ka 'va wɪ drɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ! 'Pian minnɔn nɛn o 'tɔ "paa 'kɔ man 'nan blamin -ci 'sɔ wɪ -sru "nɛn kɔ ci bɛ, -te an 'bɔla 'ka 'va bɛ, an tin "baa -wlɛ 'e 'plɛblɛ da.

³ Kɔ ya blaminɔn -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian -kuli nɛn kɔ ci "man 'gɔɛ, e 'ka blamin -le -kuli -tandɪ pɛ -ji dɪ.

⁴ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, 'kɔɛ -kuli -tan fɛnɔn nɛn kɔ -kuli -taan "a bɛ, o 'ka fɛnɔn nɛn blamin -a "sia -e 'e 'kɔ -kuli man bɛ -a dɪ. 'Pian 'kɔɛ -kuli -tan fɛnɔn bɛ, Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wlɛ -e 'kɔ Bali 'nanmannɔn 'le 'plɛblɛ 'klɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nɛn e ya -wɪdɪ "bɛ, kɔa yi -kaa.

⁵ ɛn -yee -dandan 'tandɪ nɛn yaa maan ya'a 'we "man -e 'e Bali -tɔ dɪɛ, kɔa yi -kaa. Kɔa dra 'nan -e blamin -le ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'e lila Bali da te e 'ta wɔla Crizi wei da.

⁶ ɛn minnɔn nɛn o 'wɪ "paa 'kɔ da 'labɛ, kɔ -taa 'wɪ "nɛn -kɔɔnɪɛ -wlɛ. 'Pian kɔ ya -a man -pennan 'nan 'ka 'bɔ 'labɛ, 'ka 'ta wɔladɪ 'sia 'kɔ wei da tɪglɪ 'vaa -e 'kɔ drɛ.

⁷ 'Ka 'wɪ 'gɔɛ -a -nanjɛn 'ka 'bɔ 'a -tɔ. Min nɛn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le vɛ -a bɛ, -a -cin 'e 'tɔ "ji 'nan, 'kɔ 'bɔ "nyian "kɔ "ya wo Crizi -le vɛ -a "le -yee 'wɪ 'zɔ!

⁸ ɛn "nyian bɛ, 'ka -tɔ 'nan, Minsan -a -si -nɔn 'kɔɛ 'nan 'kɔ 'pa 'ka 'va -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, 'pian yaa vlɛ 'nan kɔ 'ka 'ci baa -ji dɪ. -Te 'wɪ zɪɛ an 'kɔ 'sɪ -fɔ -a 'e 'ciɪla "da "bɔɔ "bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa "fo "dɪ.

9 Te 'ka 'ci "nrən 'nan, an ya "vale 'an 'ka -tēa "klan -a 'mēn 'flubanun nēn maan crēn -tēa 'cēē bē -a -ji dī!

10 Fē nēn maan ve zīē -yēē cī 'nan, minnūn -a ve 'an man 'nan: «Pōl -le 'flubanun nēn yaa crēn -tēa "bē, e 'wī tin "baa min lē -ji 'e 'plēblē da, ēn e 'wī -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'bō po a -nan bē, min yiē 'ka "naan "man "dī, ēn e 'ka "le min 'e "trōēn "tō -a wei lē dī.»

11 Min nēn e 'wī zīē -a ve 'an man bē, e ya "le 'an vī -a san lē 'nan, zī 'kū wei cī 'kūē 'flubanun -ji bē, -a -tūwli "nēn "nyian, -te kū 'bōla 'ka 'va bē, zī 'kū drē wīnūn -kōan.

12 -A -cin 'ka 'kū 'ji 'nan 'kū -kōan minnūn zīē o va dī. -Te 'bē "cēē dī, 'kū 'cēin -tōala 'kū cin yā 'kū 'vale waa dī. O 'wī -dandan ve 'o 'fli man, ēn o ya 'o 'fli -kōōnnan 'o cin man. -Blū 'tandī 'bē cī zīē.

13 'Kūē vē bē, kū'a 'wī -dandan ve 'kū 'fli man 'e 'cīladī "da "dī. 'Wī nēn 'kū 'fli -kōōnman -a bē, Bali -a -nōn 'kūē. -Nyren 'nan: Kūē 'bōla Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn 'a 'ka 'va.

14 -Yēē "wēan -a -ci a 'weīn 'nan, kū 'ka 'wī -dandan vīnan 'kū 'fli man 'e 'cīladī "da "dī. "Te 'e 'kōn 'nan kūē "cēē 'bōla Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn 'a 'ka 'va 'e tēdē dīē, "te maan ve 'nan 'wīnūn nēn kūa ve 'kū 'fli man 'gūē, e ya 'e 'cīladī "da.

15 Kū'a 'wī -dandan ve 'kū 'fli man 'e 'cīladī "da "dī, ēn e 'ka min pee -le 'nyranman da dī. 'Pian -a -cin a 'kū 'ji 'nan, -te 'cēē yi -tēradī Zozi da 'pa "da "bē, 'kū 'tō 'e drē "nyian -dan 'ka 'va. ēn e drē -dan 'nyranman nēn kūa "paa bē -yēē "wēan.

16 'E drē zīē -e 'kū -kōla Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a 'ka -sru 'flanun da "nyian. 'Wī zīē -a -cin nēn 'kū 'ji. 'Pian kū 'ka "vale 'kū 'fli dra -dandan

'nyranman nēn min pee -a 'pa bε, -a da dı.

17 E ya 'e 'crēn -tēdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nēn e ya "vale 'e -dandan "taan bε,
'e -dandan 'tan 'nyranman nēn

Minsan -a "paa bε -a.»

18 -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, -te min 'wı -
dandan ve 'e 'fli man bε, e ya 'wı "tun "a. 'Pian min
nēn Minsan -a 'tō "yi "ve bε, -yεε cı 'wı -dan a.

11

Pōl 'wı 'ci 'si Korēnti 'nōn lē 'e 'nanmannōn da

1 'Ka 'wı "man -e 'an 'wı tin 'ba 'cεε "le "mεεn -
wulo 'ka "nyian 'an da dı! 'Ka yra 'si, 'ka 'wı "man
-e 'an 'bō "nyian "an 'fli -sı -fō!

2 Maan ve 'cεε 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan
lūmōn nēn ya'a tian 'kōnnēn -tōlε dıε -yee 'wı 'zū, εn
an 'ka 'nōn -kōnnēn lē. -Kōnnēn zıε Crizi nēn. -Yee
"wεan an ya 'ka 'ta man bōnan "le zı Bali man bo
'yee minnūn da bε -yee 'wı 'zū.

3 'Wı nēn -mlēn -a drε 'li εv lē bε, 'ka 'ci "nrōn "da!
E εv man 'yi 'yee see "paa weinūn -a. "Klan a 'an
'ji 'nan, te 'cee vε 'e drε zı dı! Kōō an ya "vale 'nan
'ka 'fū Zozi Crizi -tōwli -sru, εn 'ka 'fū -a -sru 'ka 'ci
'fıdaa 'a.

4 Fε nēn maan ve zıε -yεε cı 'nan, kv Zozi Crizi -le
'wı 'vı 'cεε, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wı 'pee
vı 'cεε Zozi da. En "nyian bε, Bali lei 'saun a 'ka 'lō,
'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nōndı 'cεε 'wı
vı. En "nyian bε, kv Zozi Crizi -le 'wı 'nōnnōn 'vı 'cεε,
'pian ka "we "man -e min 'e 'wı 'nōnnōn 'pee vı 'cεε.

5 Zozi 'le 'pasianōn nēn o -dandan "taan 'labε,
maan -tōa 'nan an 'ka o man "wεnnōn Bali -le 'wı
'ji dı.

6 'An 'pε 'ka 'sɔa 'wɪ tin 'badɪ -a fɛnyian "le -wee 'wɪ 'zʊ. 'Bε a zɪ, 'pian te e ya Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -a bε, mɛɛn -tɔa. 'Wɪ zɪɛ mɛɛn 'ci kɔɔn 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ, ɛn mɛɛn 'ci kɔɔn -pε "kaga "ji.

7 Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bε, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e "tun. Ka'an 'pan wʊlɛ dɪ. -Te an 'wɪ zɪɛ -a drɛ bε, e 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "a dɪ. 'Pian 'an 'fli drɛ 'cɛɛ "wɛnnɔn 'nan -e 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a.

8 An wɪ "man ɛn -leglizi peenun 'an pan 'wʊ 'nan -e 'an -kɔla 'nyranman zɪɛ -a 'padɪ -a 'cɛɛ. E ya "le crin nɛn maan 'wʊ, kɔɔ -a -nɔan da "cɛɛ -e -leglizi pee nɛn 'yaan 'pan wʊ dɪ.

9 -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, tʊ nɛn maan drɛ 'ka 'va ɛn "lala 'wɪ 'tɔ 'an man bε, ma'an 'silɛ 'ka 'va min -tʊ -lɔ dɪ. 'Pian -kaa "bʊɪ Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bε -wɛɛ ta 'palɛ 'an 'va "lala "nɛn -a 'wɪ cɪ 'an man bε -a. Maan wɛɛ 'nan te 'an 'kɔn 'ka 'win -ji -trɔ -a dɪ. ɛn maan dra tian zɪ.

10 An ya Crizi -le 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn an 'wɪ tɪglɪ ve 'cɛɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn maan ye 'mɛn 'tɔ -dan tʊ -a zɪɛ, min -tʊ 'ka Akai 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji -e 'e -kɔla -a 'sidɪ -a 'an 'lɔ dɪ.

11 -Mɛ "le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? ɛn -te maan 'vɪ bε, -a -ci nɛn 'nan ma'an 'ka 'ye "yi dʊʊ? -Cɛjɛ, 'bε "cɛɛ dɪ. 'Pian an 'ka ye "yi, ɛn Bali -a -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn maan ve.

12 An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "le zɪ maan pei 'trɔa 'e 'cɛn bε -yee 'wɪ 'zʊ. Ma'an wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wʊ dɪ. Maan dra zɪɛ minnun nɛn o cɪ 'kʊ 'man -wɛɛnan bε -wee "wɛan. O ya -si -tʊ -wɛɛnan 'nan -e 'o -dandan 'tan -a vidɪ -a 'nan, kʊ "lala "sia "le 'wee 'wɪ 'zʊ.

13 Maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozɪ Crizi -le 'pasianɔn tɪglɪ "cɛɛ waa dɪ. Min see "paanɔn nɛn waa, ɛn 'o 'fli ta

yōoman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianōn 'a.

14 'Wɪ zɪɛ te 'e 'ka 'kan dɪ! Kōō Satan 'bō bɛ, 'e 'fli ta yōoman 'nan e ya Bali -le 'pasiazan -a.

15 -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, e 'ka min 'kan wɪ -a -e Satan -le minnun zɪɛ 'o 'fli ta yōō 'nan o ya Bali -le 'nyranman 'panōn 'a dɪ. 'Pian -wee 'wɪ 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn waa drɛ bɛ -a man pan nɛn Bali -a wo -wɛɛ.

Yra yidinun nɛn o 'bō Pōl man bɛ yaa -nan wɪ 'vɪ

16 E ya "le 'an vɪ "nyian 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ! 'Pian -te 'wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'ka 'ji bɛ, ka 'wɪ "man -e 'an 'bō "nyian "an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man "wɛnnōn "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ.

17 'Wɪ -dandan nɛn an "ta -a ve 'an 'fli man 'gʊɛ, maan -tōa 'nan, e 'ka 'wɪ nɛn Minsan 'suzan -a ve bɛ -a dɪ. 'Pian e ya "le min nɛn -a -wulo 'ka 'e da dɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnan.

18 Min "kaga "a 'ka yei, o 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sō minnun lɛ. -Yee "wɛan 'an 'bō "nyian "an dra zɪ.

19 'Ka 'fli "siala 'wɪ 'tōnōn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka "trɔɛn "tō minnun nɛn o -wulo 'ka 'o da 'labɛ dɪɛ -wɛɛ.

20 O 'ka drɛ 'wee nōannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -wɪō "pʊ 'kuin, ɛn o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fōoman 'ka yra. 'Wɪ pɛɛnōn zɪɛ waa dra 'cɛɛ te ka "we "man.

21 Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a -cin 'ka 'tōlɛ 'kʊ 'ji 'nan 'kʊ 'ta zɪɛ -a wo 'ka 'va 'mlōnmlōn dɪ. 'Pian -te 'ka 'ci "nrōnman 'nan, e ya 'yra -tɛ wɪ -a 'kʊ 'lō bɛ, -a -nōan da nɛn.

'W₁-dandan nēn minnun -a ve 'o 'fli man bε, 'an 'b₀ "nyian an "ta "an "ve. "An "ve "nyian "le 'an 'wulo 'ka 'an da d_i.

²² O ya Ebre 'n₀n 'a. 'An 'b₀ "nyian Ebre min nēn "mεεn "a. Izraēl 'n₀n nēn waa, εn 'an 'b₀ "nyian Izraēl min nēn "mεεn "a. Abraam kludan₀n nēn waa, εn 'an 'b₀ "nyian Abraam kluda min nēn "mεεn "a.

²³ O ya Crizi 'sun₀n 'a. 'An 'b₀ "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pεεn₀n da. Maan ve "le 'an 'wulo 'ka 'an da d_i. An Bali -le 'nyranman 'pa e ci₀ o pεεn₀n 'le vε da. An -pυ 'k₀n bl₀ Bali -le 'w₁ 'ji e ci₀ o pεεn₀n 'le vε da. Minnun 'an -s₀n e ci₀ o pεεn₀n da. Tυ "kaga 'b₀ bε, 'an 'kad₁ -f₀la tυ Bali -le 'w₁ 'ji.

²⁴ Zuif 'n₀n 'an 's₀n 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble 'lε wo 'an 'ji -t₀dυ -fuba yaaga 'w₁ε 's₀rasien.

²⁵ R₀m 'n₀n 'an 's₀n s₀nba "a 'e 'pa -a yaaga. En Zuif 'n₀n -a wεε 'nan 'waan -tεa "k₀lε -a 'e 'pa -a -tυ. En -klv -sran ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yie da. -A -tυ drε bε, an -pei -man -tυ 'lee yidεa drε 'yi 'va.

²⁶ An 'ta "kaga 'wυ bε, te fε 'an "bluman. -A -mie drε 'yi 'cennan 'ji, εn -a -mie drε bε, yie 'plēn₀n 'bε 'an blu, εn -a -mie drε bε, 'an "bυ₁ Zuif 'n₀n 'bε 'an blu, εn -a -mie drε bε, minnun nēn o 'ka Zuif 'n₀n 'a d₁ε -wεε 'an blu, εn -a -mie drε 'fla yei, εn -a -mie drε "bui "da, εn -a -mie drε 'yi yie da, εn -a -mie drε bε, minnun nēn 'o 'fli "siala 'an "bυ₁nun Zozin₀n 'a bε, -wεε 'an blu.

²⁷ En "nyian bε, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, εn bodrun funnin te 'an "koe -nyaan. -A -mie drε bε, 'an yi 's₀n, εn -a -mie drε bε, dra 'an 'tε, εn -a -mie drε bε, 'yi dra 'an 'tε, εn -a -mie drε bε, an fε 's₀n, εn -a -mie drε bε, trun 'an 'tε, εn -a -mie drε bε, s₀ kl₁ 'an man.

28 'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tɔwli 'gʊɛ -a 'bɔ nɛn maan ve. Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ te -leglizi -nan wɪ a 'an man.

29 -Yɛɛ cɪ "le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ yi -tɛradɪ Zozi da -ji dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian te "mɛn "koe "a 'e 'sidɪ 'an da. ɛn -te min -tɔ 'si -si tɪglɪ da bɛ, 'an 'bɔ "nyian -a 'wɪ trun -fɔa 'an man.

30 -Te e ya 'nan 'an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man bɛ, yra yɪdɪnɔn nɛn o 'bɔ 'an man Bali -le 'wɪ 'ji bɛ -a 'bɔ 'a nɛn an -dandan "taan.

31 'Wlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali nɛn -kaa san Zozi "tɪ "a bɛ yaa -tɔa zɪ. 'Tɔ -dan 'e 'fɔ -yee vɛ -a 'li 'trilii.

32 'Wɪ 'kpa, tɔ nɛn an ya Damas bɛ, 'fla zɪɛ -a tazan nɛn mingɔnnɛn Areta -a -tɔ bɛ, e minnɔn paala 'fla man -klɔn -yrɛ pɛɛnɔn "nɛn 'nan -e 'waan 'kun.

33 'Pian min -mienun 'pa 'an 'va, waan 'fɔ saannɛn 'ji, ɛn waan 'bɔla -fɛnɛdɪ da. -A -nan nɛn waan sɔnla 'fla man -klɔn -sru, ɛn an -kɔla 'tɛdɪ -a -ji.

12

'Winun nɛn Bali -a -nan kɔɔn Pɔl lɛ bɛ yaa 'vɪ

1 E ya "le 'an 'wɪ -dandan vɪ tian 'an 'fli man. Maan -tɔa 'nan e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian 'winun nɛn Minsan -a -nan kɔɔn 'mɛn bɛ 'lee 'winun nɛn yaa ta 'bɔla 'mɛn bɛ, 'e 'bɔ 'mɛn 'bɛ da.

2 An Zozizan 'tɔ -tɔa. Zozizan zɪɛ 'wɪ nɛn e drɛ -yrɛ "bɛ -a -nan lɛ -fuda sinjɛn nɛn 'gʊ. Bali -a 'sia ɛn e -kɔ -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nɛn Bali -kɔ -o, ma'an tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kɔ -o, ma'an tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'bɛ -tɔa.

3 'Wɪ 'kpa, min zɪɛ maan -tɔa. -Te -a lei -a nɛn Bali -kɔ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kɔ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'bɛ -tɔa.

4 Maan -tɔa 'nan Bali -kɔ -a 'yee fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a -nan. Min zɪɛ 'wɪ nɛn yaa 'man bɛ, blamin 'ka 'kɔlaman -a vɪdɪ -a dɪ, ɛn -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'nan blamin 'e vɪ dɪ.

5 Min zɪɛ -a lɛ nɛn an 'tɔ -dan -nɔan. -Dandan 'tandɪ 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, ma'an dra dɪ. 'Pian -te maan 'vɪ 'nan 'an -dandan "taan bɛ, yra yɪdɪnun nɛn o 'bɔ 'an man bɛ, -a 'bɔ nɛn maan vɛ.

6 ɛn -te an "ta -dandan "taan 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ tɪgɪ bɛ -a 'bɔ nɛn maan vɛ. 'Pian 'an 'pɛ da -tɔa 'bɛ 'a. Maan dra zɪɛ 'nan -e minnun 'o 'mɛn 'wɪ tin 'ba 'wɪ nɛn waa -nan 'yɪ 'an 'lɔ bɛ -a da 'lee 'wɪ nɛn waa 'man 'an da bɛ -a da.

7 'Wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn zɪɛ, e ya -nyrɛnnɛn wɪ -a. -Yee "wɛan "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a bɛ, Bali 'an 'mɛan drɛ. E ya "le 'nan lei nɛn 'an 'kɔlɛ 'ji. Satan -le 'pasiazan -tɔ nɛn 'an man te 'e 'tɛ -kɔɔnman 'mɛn "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a.

8 An Minsan trɔ 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zɪɛ -a 'si 'an man.

9 Minsan 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. 'Pian yaa 'vɪ 'mɛn 'nan: «Mɛin ye 'yi, ɛn mɛin drɛ 'mɛn min -a, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. 'Bɛ nɛn 'i "koe 'ka 'i da dɪɛ, -a -nan nɛn 'mɛn 'plɛblɛ bɔala -dan.» 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan, an -dandan "taan 'nan 'an "koe 'ka 'an da dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'an 'lɔ.

10 -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -te yra yɪdɪ a 'an man oo, ɛn -te minnun 'an "srɔnman oo, ɛn -te 'winun bɔa 'an man oo, ɛn -te minnun 'tɛ "paa 'an da oo, ɛn -te "klan 'an -tea oo, Crizi -le "wɛan bɛ an "we "man

ci "nrandi -a. Koo maan -tōa 'nan, 'bē nen 'an "koe 'ka 'an da 'gυ dīe, -a -nan nen Crizi 'plēble -nōan 'mēn 'e 'ciladi "da.

Korēnti 'nōn 'nan wī a Pōl man

¹¹ An 'wī tin 'ba 'cēē 'le 'an 'wulo 'ka 'an da dī. Cēē -maan maan drē zī. Koo cēē 'wī -dandan ve paan 'an man, 'pian ka'a drēle dī. An 'ka fē -tv -a dī, 'pian Zozi 'le 'pasianōn nen o -dandan "taan 'labē, maan -tōa 'nan an 'ka o man "wennōn Bali -le 'wī 'ji dī.

¹² 'Wīnun nen waa -kōnman 'nan an ya Zozi 'le 'pasiazan -a bē, 'an -pōan 'sran 'e cin da, ēn maan drē 'ka 'va. -Te e ya 'lēbo "fō wīnun -a oo, ēn -te e ya -cē -srōn "wīnun -a oo, ēn -te e ya 'wīnun nen o Bali -le 'plēble 'ci -kōnman bē -a oo, maan pēēnōn drē 'ka 'va.

¹³ -Mē "wī nen maan drē -leglizi peenun -ji, te ma'an 'bē drēle 'ka 'va dī? Maan -tōa 'nan, e ya -tōwli "cē, -nyrēn 'nan, ma'an -wēēle 'nan 'kaan 'pan wυ dī. -Te kaa ye "le maan drē 'wlidī "bē, 'ka yra 'si, 'kaan man wī 'cē!

¹⁴ 'Bē nen 'gυē an man wυυ 'nan -e 'an 'cēin yaagazan 'e 'lv 'ka 'va. 'Pian -te an 'lv bē, ma'an -wēēman 'nan 'kaan 'pan wυ dī. Koo 'ka 'lō fē va "cēē an cī dī, 'pian 'ka 'bō po va nen an cī. Kaa -tōa 'nan, 'nēnnun "cēē fē treman 'o 'tī 'lee 'o 'bυ "le vē -a dī, 'pian 'nen 'tī 'lee 'nen "bυ 'bē fē treman 'wēē 'nēnnun -le vē -a.

¹⁵ 'Mēn vē bē, "lala pēēnōn nen 'an 'lv bē, e -ko 'ka 'wulo -wlu. En 'an 'bō 'an 'fli -nōan 'nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye "yi "bυυ zīē, ēn ka'a "mēn 'yi 'wo "yi "dīē, e ya 'kpa?

¹⁶ Ma'an -wēēle 'nan 'kaan 'pan wυ dī. 'Wī 'kpa nen! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka

'man 'yi see "paa weinun -a, te an "lala "kooman 'ka 'lɔ -pɛ pee -ji zia.

17 Minnun nɛn an o 'pa 'sia 'ka 'va bɛ, -tɪɛ 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ?

18 An Tit trɔ 'ba 'nan 'e 'lɔ 'ka 'va. ɛn an -kaa "bɔɪ Zozizan 'tɔ 'pa "va, -wɛɛ 'lɔ 'a. Tit nɛn e 'lɔ zɪɛ, e 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ? -Cɛjɛ, ya'a drɛɛ zɪ "fo "dɪ. Kɔɔ 'ku 'vale -a 'kɔɛ ci "nrɔndɪ a -tɔwli, ɛn ku 'ta wɔla 'a -si -tɔwli "da.

19 -A -mie -nan bɛ, 'ka 'ci "nrɔnman 'nan, 'kɔɛ tin 'nɔnnɔn nɛn an cɪ -a -wɛɛnan. -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian kɔ ya Crizi 'sunɔn 'a, ɛn 'wɪnɔn nɛn kɔa dra bɛ, Bali ɛ nɛn kɔa -sru "ve. 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔa dra bɛ, kɔa dra 'nan -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji.

20 Kɔɔ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, ma'an -taa "bɔɛ 'ka man "le zɪ 'an cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. ɛn 'ka 'bɔ "nyian ka'a 'taa 'an 'tɔɛ "le zɪ 'ka cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bɔa 'ka man te 'wɪ 'blɪdɪ a 'ka yei, ɛn te man bɔdɪ -a 'ka yei, ɛn te ka ya 'ka nyran siadɪ 'ka cin yei, ɛn te bɔɛ "blɪdɪ a 'ka yei, ɛn te "srɔn wɔdɪ a 'ka yei, ɛn te ka "we 'ka cin man -wɪdɪ, ɛn te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, ɛn te ka'a ble 'ka cin yei "dɪ.

21 ɛn "nyian bɛ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, Bali -taa -a drɛɛ -e 'yra 'e 'an 'tɛ "nyian 'cee "wɛan. ɛn 'an 'ta -taa "drɛɛ -trɔdrɔ minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e tɛdɛ, ɛn wa'a tian 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ -wee "wɛan. An ya "vale 'o 'si 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛdɪ man. ɛn an ya "vale 'o 'si nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -a man! ɛn an ya "vale 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ nɛn waa -trɔa 'o 'win -ji bɛ -a man!

13

Pɔl 'wɪ 'nyranman tin 'ba Korɛnti 'nɔn lɛ

¹ 'Mɛn 'lɔdɪ 'ka 'va bɛ -a yaagazan nɛn an "ta -a -si "siala 'gɔ. Kaa -tɔa 'nan, wa'a fɔa -tɔwli -e 'o -klan "dɪ.

² -Yee "wɛan 'bɛ nɛn an ya tian 'ka man -kɔɔbli 'gɔɛ, 'wɪ nɛn maan 'vɪ te 'an 'cɛin "flizan 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, maan -fɔa "nyian "ji minnun nɛn o 'wɪ 'wliɪɪ drɛ 'e tɛdɛ bɛ, -wlɛ. ɛn e ya "nyian min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -te an 'lɔ bɛ, an 'wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ da, ma'an 'wɪ 'cɛa "fo "dɪ.

³ Kɔɔ ka ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'cɛɛ 'nan Crizi -ciala 'an 'va ɛn e 'wɪ tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, kaa -tɔa zɪ. ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, e 'ka min "blɛblɛ -a dɪ.

⁴ O Crizi pɛin yiba "plan da "le min "blɛblɛ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn e -ka. 'Wɪ 'kpa, 'pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ -a yɪɛ a "man Bali -le 'plɛblɛ 'le "wɛan. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ e ya 'kɔɛ vɛ -a. Kɔ drɛ min "blɛblɛ -a 'kɔ 'vale Crizi -a. 'Pian -te kɔ 'bɔla 'ka 'va bɛ, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'plɛblɛ a 'kɔ 'lɔ. Kɔɔ Bali -le 'plɛblɛ a -maan, ɛn 'belidɪ a 'kɔ 'lɔ 'kɔ 'vale Crizi -a.

⁵ 'Ka 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da -nanjɛn! ɛn 'ka 'fli 'nanjɛn 'ka 'bɔ 'a, -e 'ka -tɔ! 'Ka 'nanjɛn -e 'ka -kɔnnɛn "yɪ 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -tɔwli "a. -Te ka'a yɪɛ zɪ dɪɛ, te 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da a 'wɪ "tun "a.

⁶ -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'kɔ 'kɔɛ vɛ -ci kɔɔn.

⁷ Kɔ Bali trɔ "baa 'nan, te 'ka 'wɪ 'wliɪɪ "tɔwli "drɛ dɪ. 'Kɔɛ tin 'nɔnnɔn "cɛɛ kɔ'a -wɛɛman 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ. 'Pian kɔa -wɛɛman 'nan, 'ka 'wɪ "yɪ "drɛ. ɛn -te minnun 'ka 'kɔ 'siala min -a dɪɛ, "kɔɛ ye 'wɪ "tun "a.

8 Maan ve 'cεε 'nan, Bali -le 'wɪ tɪgɪ bε, kʊ'a 'kɔlamən -e 'kʊ 'si -tɔ -yrɔ "dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bε, -a 'bɔ nɛn kʊa dra.

9 -Yee "wεan -te kʊ ya Bali -le 'wɪ 'ji "blɛblɛ ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ 'plɛblɛ bε, 'kʊ 'ci a 'e "nrandɪ. 'Wɪ nɛn kʊa laabo Bali lɔ bε, -nyrɛn zɪɛ. 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪgɪ da Bali -sru.

10 An ya tian 'ka man -kɔɔbli ɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cεε. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e -te an 'lɔ bε, 'an vɪɛ 'an 'wɪ tin "baa 'cεε 'e 'plɛblɛ da dɪ. Maan ve 'cεε 'nan Minsan -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn. 'Pian ya'a -nɔnɛ 'nan -e 'an 'ka fuila "man "dɪ, yaa -nɔn 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va.

11 'An "bʊɪ Zozinɔn, maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'cεε 'nan, 'ka 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ! ɛn 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪgɪ da Bali -sru! ɛn 'wɪnʊn nɛn maan 'vɪ 'cεε bε 'ka 'sia 'wɪ 'a! ɛn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔwɪ "da! ɛn 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va! 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali nɛn e min ye "yi ɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bε, 'e 'kɔn 'ka 'va.

Pɔl -a 'le 'sran 'tɔ bʊdɪ -a

12 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bʊ -atu -tɛdɪ -a o man! Minnʊn pɛɛnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a 'kʊ 'va 'gʊɛ, o 'ka 'tɔ bɔ.

13 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! ɛn -kaa "tɪ Bali -le min yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! ɛn 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va!

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee

New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc